

 دیپلماسی
پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴
یادداشت
آترین اسکندری دانشجوی دکتری مطالعات ایران دانشگاه تهران

مغالطه این همانی انگاری دیپلماسی با تسلیم

در چند روز اخیر، رئیس قوه مقننه، به عنوان رئیس هیأت مذاکره‌کننده جمهوری اسلامی ایران، اظهار کرده بود که «ما معتقدیم دوگانه جنگ یا مذاکره واقعی نیست.»

اهمیت موضوع مورد اشاره محمدباقر قالیباف، اقتضا دارد که ابعاد دیگری از خوانش‌های موجود از جنگ و مذاکره بررسی و به آنها پرداخته شود. یکی از مغالطه‌های رایج در فضای سیاسی و رسانه‌ای، که مع‌الاسف از سوی برخی تریبون‌داران نیز به آن دامن زده می‌شود و در ادامه برخی دیگر سعی در برسازی این انگاره به عنوان انگاره غالب دارند، مترادف گرفتن هرگونه کنش دیپلماتیک با «تسلیم» است. در این روایت پرساختی، نفس هر کنش، به شمول کنش‌های دیپلماتیک، بدون توجه به هدف، زمان و زمینه، به مثابه عقب‌نشینی و تنازل از اصول اساسی انقلاب و نظام به تصویر کشیده می‌شود.

ماحصل چنین نگرشی آن است که هر ابتکار دیپلماتیک، پیش از آنکه امکان طرح، ارزیابی و آزموده شدن پیدا کند، با برچسب‌هایی مانند سازش، وادادگی یا تسلیم از میدان کنش‌ها و تعاطی‌های فکری سیاست‌داهلی و سپس از روی میز حکمران حذف می‌شود. در این نوع خوانش از ماجرا، طریقت مذاکره و کنش دیپلماتیک، کم‌کم استحاله می‌شود و نفس مذاکره موضوعیت پیدا می‌کند. به مرور هم موضوع ساخته شده (یعنی نفی مذاکره و هر کنش دیپلماتیک) به عنوان یک عنصر هویتی تعریف می‌شود که براساس این «تعریف هویتی»، انجام مذاکره، مساوی با از دست دادن «هویت» معنا خواهد شد.

یکی از تالی‌های فاسد چنین خوانشی از کنش دیپلماتیک در کشورمان، برسازی انگاره «همه یا هیچ بودن» از نتیجه هر کنش دیپلماتیک خواهد بود. بدین صورت که ادراکشان از ماحصل توافقات بین‌المللی، خطی و ساده است؛ در این منظومه فکری، حالت بینابینی و «نه برد مطلق» و «نه باخت مطلق» وجود ندارد. اصولاً این نوع تحلیل، هیچ چیزی مابین «همه یا هیچ» قائل نیست. این نگاه، به تلویح یا تصریح می‌گوید در مذاکره یا می‌روید که صد درصد موفقیت به دست آورید و به تمام خواسته‌های خودتان برسید، یا اینکه می‌روید تا همه داشته‌ها و ارزش‌های مادی و معنوی خود را به ثمن بخش واذکار کنید. نکته نگران‌کننده و چه‌بسا خطرناک، اینجاست: هنگامی که این تحلیل، به تصمیم‌گیران اصلی تزریق شود، مکمل دیگری هم ضمیمه آن می‌شود، به این صورت که ممکن است گفته شود: «ما که نمی‌توانیم و طرف مقابل هم نمی‌خواهد همه و امتیاز صددرصدی را به ما بدهد، پس اگر می‌رویم برای مذاکره، برای کسب هیچ می‌رویم.»

این تقلیل‌گرایی ادراکی، فضایی برای تصمیم‌گیر ترسیم می‌کند که در آن یک دوگانه (کاذب) به وضوح به چشم می‌خورد: دوگانه یا عزت یا مذاکره، (روشن است که اینجا مقصود از مذاکره، هر کنش دیپلماتیک است). طبیعی است که در میان این دوگانه کاذب و برخاسته از قرائت‌های بخشی‌نگر، گزاره مذاکره یا کنش دیپلماتیک از روی میز حذف خواهد شد.

همچنین مغالطه «دیپلماسی مساوی تسلیم» از این جهت خطرناک است که ابزارهای سیاست خارجی را به‌صورت مصنوعی در برابر یکدیگر قرار می‌دهد. کوئی یک کشور باید از میان مقاومت و مذاکره، فقط یکی را انتخاب کند. چنین تحلیل‌ها و خوانش‌هایی از ابزارهای در دست تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران برای تأمین منافع ملی، تنها منبعث از یک خطای شناختی نیست و که‌هایی قسوی از رقابت‌های جناحی داخلی برای به جاشیه راندن رقیب نیز از آن به وضوح به مشام می‌رسد.

اهمیت صحبت‌های رئیس مجلس شورای اسلامی زمانی بیشتری می‌شود که از سوی چهره‌ای با صبغه و سابقه نظامی و خدمت در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بیان می‌شود که این سابقه باعث می‌شود نتوان قسودی با چنین عقبه‌ای را همچون سایر منازعات سیاسی، به سهولت به بی‌اعتنایی نسبت به مؤلفه‌های قدرت سخت یا الزامات نظامی امنیت ملی منهم کرد. ازاین رو، اظهارات رئیس مجلس را می‌توان نشانه‌ای از ضرورت بازاندیشی و بازوایی در دوگانه‌سازی‌های ساده‌انگارانه‌ای دانست که سال‌ها بر بخشی از فضای سیاسی کشور سایه انداخته است. البته نقد یکی انگاری دیپلماسی و تسلیم، به معنای تأیید هر مذاکره یا هر توافقی نیست. مذاکره نیز مانند هر ابزار دیگری ممکن است به‌درستی یا به‌نادرستی به کار گرفته شود. می‌توان درباره زمان آغاز مذاکره، ترکیب مذاکره‌کنندگان، خطوط قرمز، تضمین‌های اجرایی، نسبت امتیازات متقابل و میزان پایبندی طرف مقابل بحث و انتقاد کرد. اما این نقد با محکوم کردن اصل دیپلماسی تفاوت دارد. نقد مسئولانه اینکه صرف نشستن پشت میز مذاکره را نشانه تسلیم تلقی کند.

اصراً بر مترادف‌سازی مذاکره و تسلیم، یک پیامد داخلی مهم نیز دارد: افزایش هزینه سیاسی تصمیم‌گیری برای مسئولان. هنگامی که هر تلاش دیپلماتیک از ابتدا با اتهام وادادگی و مفاهیمی از این دست مواجه شود، تصمیم‌گیران حتی در شرایطی که مذاکره می‌تواند بخشی از منافع ملی را تأمین کند، ممکن است از پذیرش مسئولیت آن خودداری کنند. در چنین فضایی، حکمران ممکن است راهبردهای اتخاذ شده در سیاست خارجی را نه صرفاً براساس منافع ملی نظام جمهوری اسلامی ایران، بلکه بر اساس امکان ادامه حیات سیاسی شخص خود در سپهر سیاسی اتخاذ کند.

دیپلماسی

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

گفت‌وگو

در ارزیابی تحولات منطقه می توان

گفت ایران با افزایش مستمر هزینه ریسک عبور از تنگه هرمز، درصدد تغییر معادلات به نفع خود است؟

ایران بر اساس منطق «حداقل حمله منجر شود و طرف مقابل را نیز به ارزیابی عمل می‌کند. به نظر می‌رسد هدف از این رویکرد، جلوگیری از محاسباتی باشد که به درگیری نظامی گسترده‌تر منجر شود و طرف مقابل را نیز به ارزیابی مشابهی سوق دهد. در سوی دیگر معادله نیز سیاست آمریکا در حال حاضر مبتنی بر «فشار حداکثری با ریسک حداقلی» است.

آیامی توان گفت فشارهای آمریکا در شرایط فعلی عمده‌تر حوزه اقتصادی متمرکز است؟

اگر دقت کنید، اکنون همه ابعاد جنگ وجود دارد. از سوی آمریکا، جنگ روانی، اقتصادی، رسانه‌ای، شناختی و سیاسی- دیپلماتیک در جریان است. گاهی ممکن است حملات نظامی نیز صورت بگیرد که مقطعی فروکش کند، اما هدف در همه ابعاد خود همچنان ادامه دارد.

است آمریکا ابزارهایی در اختیار دارد که معتقد می‌شود می‌تواند با استفاده از آنها ایران را مهار کند یا به تمکین وادار. تا زمانی که تصور می‌کند می‌تواند از طریق ابزارهای غیرنظامی و دیپلماتی به این هدف دست یابد، این روند را ادامه می‌دهد. معمولاً در سلسله‌مراتب جنگ، اقدام نظامی آخرین حلقه است و زمانی به آن متوسل می‌شوند که بخواهند یک رویداد یا فرآیند را به سرانجام برسانند.

با وجود تأکید شمار بی‌انکه اقدام نظامی معمولاً آخرین مرحله است، مقام‌های آمریکایی در هفته‌های اخیر بارها از حمله فوری گوناگوه‌مدت برای پایان دادن به درگیری طرف یک هفته تا «روز» صحبت کرده‌اند. آیا این اظهارات نشان می‌دهد که آمریکا به دنبال حمله نظامی، به‌ویژه علیه تأسیسات هسته‌ای ایران است؟ بله، این احتمال وجود دارد. به نظر من آمریکایی‌ها درباره ایران به جمع بندی‌هایی رسیده‌اند و هدف مشخصی را برای خود تعریف کرده‌اند. البته هدف گذاری آنها ممکن است تا

حدودی تغییر کند؛ زیرا هر رویدادی به محیط، شرایط، امکانات، مقدورات و محاسبات وابسته است. کشورها در خلأ تصمیم نمی‌گیرند، بلکه معمولاً بر اساس محاسبه هزینه و فایده دست به تصمیم‌گیری می‌زنند.

آمریکایی‌ها معتقدند باید ایران را در موقعیتی قرار دهند که یا در چارچوب یک توافق، اهداف آنها را بپذیرد یا از طریق جنگ نظامی، این دو ابزار را رویکرد آمریکاست. البته تفاوت‌هایی میان این دو مسیر وجود دارد. آمریکایی‌ها هیچ‌گاه به‌طور کامل

در دیپلماسی و توافق را نپسندند، اما در شرایط کنونی، هزینه توافق از نگاه آنها بالاتر است. از سوی دیگر، هر طرف این معادله با هزینه‌هایی مواجه‌اند، اما شرایط و مقدورات آنها یکسان نیست.

حملات انصار الله یمن به عربستان سعودی نیز شدت گرفته است، به نظر شما، این تحولات تا چه اندازه می‌تواند با موضوع ایران و آمریکا پیوند بخورد؟

ترجیح آمریکایی‌ها این است که معادله یمن در درون مجموعه کشورهای منطقه حل و فصل شود. نکته دوم این است که

برش

آمریکایی‌ها مدعی‌اند که تنگه باز است. ترامپ نیز با عبارتی تمسخرآمیز می‌گوید که اساساً باید نام این آبراه را «تنگه ترامپ» گذاشت؛ گویی این تنگه متعلق به آمریکاست.

از سوی دیگر، جمهوری اسلامی ایران می‌گوید کنترل تنگه هرمز در اختیار آن است و برای بازگشایی آن شرط تعیین می‌کند. وقتی این گزاره‌ها را در کنار یکدیگر قرار می‌دهیم، با وضعیتی متناقض نما مواجه می‌شویم و مخاطب می‌پرسد که کدام طرف درست می‌گوید. این تناقض را می‌توان به این شکل توضیح داد: وقتی جمهوری اسلامی ایران می‌گوید کنترل تنگه در اختیار ماست، به این معناست که می‌تواند تعیین کند کدام کشورها از آن عبور کنند و کدام کشورها اجازه عبور نداشته باشند.

فیرفورد، به وزارت امور خارجه احضار شد.

پیشتر، کن مک‌کالم، مدیرکل دستگاه جاسوسی امنیت داخلی (ام‌آی ۵) مدعی شد که ایران در تلاش برای هدف قرار دادن تأسیسات نظامی در انگلیس و مکان‌های دیگر است. علیرضا یوسفی، دستیار وزیر و مدیرکل غرب اروپای وزارت امور خارجه، با ابلاغ اعتراض

ایران

Iran Newspaper

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵شماره ۹۱۹۴

پنجشنبه ۲۳ مهر ۱۴۰۵ش